

Žalobce uzavřel se žalovanou akciovou společností, v jejichž byl službách, v září 1919 dohodu, podle níž přenechal používání svého patentu k vyrábění turbinových regulátorů za 5% licenční poplatků z každé částky na účtě o každém jednotlivém regulátoru vyhotoveném dle patentu žalobcova zaslané a zaplacené. Žalovaná dala žalobci dne 18. června 1924 vyúčtování za dobu od 31. října 1920 do 31. října 1923 a zaplatila mu 54.836 Kč 18 h jako licenční poplatek. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalované doplnění vyúčtování ze dne 18. června 1924 udáním dnů, v nichž jednotlivé v tomto účtování uvedené rovnadlo odběratelem bylo zaplacené. Žaloba byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Žalobce opřel nárok na doplnění vyúčtování ze dne 18. června 1924 ve směru v žalobě naznačeném o výslovnou úmluvu. Úmluva ta nebyla však prokázána. Jde tedy o to, zda žalovaná není povinna k vyúčtování licenčních poplatků již po zákonu. Zákon nemá přesné předpisy o způsobu vyúčtování licenčních poplatků, zejména neupravuje tuto otázku ani zákon patentový ze dne 11. ledna 1897, čís. 30 ř. z. Bude tedy zpravidla záležitosti na smluvní úpravě. Leč z povahy licenční smlouvy plyne, že držitel licence jest přece jen povinen, by dal majiteli patentu do té míry nahlédnouti do svého provozu, pokud je toho nezbytně třeba k hájení jeho práv. Bude tedy na něm zejména, by, je-li licenční poplatek stanoven v poměru k výrobě, předložil oprávněnému příslušné obchodní knihy, by mu umožnil výpočet licenčního poplatku. (Srov. Munk: »Die patentrechtliche Lizenz« str. 129.) Návrh na vydání zvláště uzpůsobeného vyúčtování v určitých obdobích nelze odvoditi ani z povahy licenční smlouvy ani ze zákona.

Čís. 10653.

Při zápůřčí žalobě (§ 523 obč. zák.) stačí, dokáže-li žalobce vlastnictví a rušební čin.

Tuzemským právem není uznána t. zv. vlastníková služebnost.

Důvody nabytí služebnosti jsou uvedeny v §§ 480 a 481 obč. zák. výčetmo.

(Rozh. ze dne 28. března 1931, Rv II 148/30.)

Žalobce domáhal se na žalovaném, by bylo uznáno právem, že žalovanému nepřisluší právo choditi a povozy jezdiť průjezdem a po dvoře žalobcova domu a že jest žalovaný povinen zdržeti se takových jednání. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby, o d v o l a c í s o u d žalobu zamítl.

N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Jde o žalobu zápůrčí podle druhé věty § 523 obč. zák., již se žalobce domáhá rozsudku, že žalovanému nepřísluší právo choditi a povozy jezdit průjezdem a po dvoře domu žalobcova a že jest žalovaný povinen zdržeti se takových jednání. Žalobce se tedy brání proti tomu, že žalovaný zasahuje do neobmezenosti jeho práva vlastnického tím, že si osobuje služebnost chůze a jízdy po nemovitostech žalobcových. Z toho jest již vidno, že odpůrce dovolatelův není v právu, tvrdě v dovolací odpovědi, že bylo na žalobci, by dokázal, že nabyt nemovitosti v bezelstném přesvědčení, že jest prosta služebnosti. Jak jest v nauce i praxi uznáno, stačí při zápůrčí žalobě, dokáže-li žalobce jednak své vlastnictví, jehož neobmezenost se pojmově a podle zákona sama rozumí (§§ 354 a 366 obč. zák.), jednak čin rušební, nic více. Ostatně v souzeném případě nezáleží na bezelstnosti nabyvatele a nemůže býti řeči o služebnosti, jak bude dále vyloženo. Skutkový děj jest podle zjištění nižších soudů v nejpodstatnějších rysech tento: Žalovaný nemá jiný přístup do svého domu, než průjezdem a dvorem žalobcova domu. Bezprostřední předchůdci stran byli vlastníky obou domů a nepotřebovali služebnosti průjezdu a průchodu předním domem, chodíce a jezdíce též do svého zadního domu mocí svého práva vlastnického, nikoli práva služebnosti. Když však při exekuční dražbě dne 12. prosince 1924 vydražil žalobce přední a žalovaný zadní dům, jež jsou zapsány v různých knihovních vložkách, zakázal žalobce žalovanému hned z počátku průjezd a trpěl jej jen tak dlouho, dokud měly obě nemovitosti společný kanál, kdežto nyní již ani jízdy ani chůze trpěti nechce. První soud vyhověl žalobě z důvodu, že žalovaný neprokázal ani důvod, ani způsob nabývání (zápis do knihy pozemkové), potřebné to zákonné předpoklady nabytí práva služebnosti (§§ 480 a 481 obč. zák.). Odvolací soud zaujal stanovisko, že příklepem nastala jen změna v osobách vlastníků, kdežto ostatní poměry, zejména, pokud jde o používání obou nemovitostí, nedoznaly změny; že si žalobce mohl již před dražbou zjednat vědomost o způsobu užívání těchto nemovitostí; že ostatně byl exekučním soudcem při dražbě upozorněn, že dosavadní způsob užívání zůstane nedotčen; že následkem toho vznikla v mezích dosavadního užívání služebnost ve prospěch domu žalovaného i bez zápisu do knihy pozemkové a že žalobce není oprávněn jednostranně změnit dosavadní poměry užívání nemovitostí a vyloučiti žalovaného z užívání jeho domu, čímž by byl tento dům značně znehodnocen. Dovolatel právem napadá tento názor odvolacího soudu jako mylný (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). Jde o otázku tak zvané »vlastníkovy služebnosti«, kterou platné právo nezná, uznávajíc služebnosti jen jako práva k cizím věcem, jakž plyne jasně z §§ 472 a 526 obč. zák. (Jinak Dr. Bouček »Vlastníková služebnost« v Právníku 1925, sešit VII.). Tuto mezeru, jež se — jak vidno z tohoto i z jiných případů — citelně dotýká hospodářských zájmů obyvatelstva, mohl by vyplniti jen zákonodárce, nikoli soud. Důvody nabytí služebnosti jsou uvedeny výčetmo v §§ 480 a 481 obč. zák. (smlouva, poslední pořízení,

soudcovský výrok a vydržení) a nelze je rozšiřovati na jiné. To by nebylo již výkladem zákona, nýbrž nepřipustným jeho doplňováním. Jest to dotvrzeno i osnovou o revisi občanského zákoníka, kde jest pojata do § 445 (nynějšího § 472 obč. zák.) mimo jiné změny také věta: »Také vlastník může na svém pozemku pro jiný svůj pozemek dáti zapsati služebnost.« V témže smyslu rozhodl nejvyšší soud v rozhodnutí čís. 7757 sb. n. s., jehož právní věta zní: »Důvody nabytí služebnosti jsou uvedeny výčetmo v §§ 480 a 481 obč. zák. a nelze je rozšiřovati na případ, kde původní společný vlastník pozemku uvedl je ve stav služebnosti a napotom je prodal různým osobám.« Podobně již se vyslovilo neuveřejněné rozhodnutí ze dne 1. prosince 1926, č. j. Rv II 271/26. O souhlasu žalobce mlčky, o němž se zmiňuje žalovaný v dovolací odpovědi, nelze mluvit již proto, že se žalobce hned z počátku ohradil proti výkonu průjezdu; při tom netřeba hleděti k další otázce, zda by takový souhlas bez knihovního zápisu stačil ke zřízení pozemkové služebnosti (srov. k tomu »Festschrift zur Jahrhundertfeier des allg. bürgerl. Gesetzbuches« str. 575, kde dotyčné pojednávání vyznělo v záporném smyslu). Že poučení exekučního soudce, dané žalovanému při dražbě, nemůže nahraditi zákonné předpoklady pro vznik služebnosti, netřeba blíže rozebírat. Okolnost, že by byla realita žalovaného znehodnocena, nemůže nic změnit na nynějším právním stavu a otázku, zda má žalovaný právní možnost zjednat si přístup k svému domu — o čemž se rovněž dovolací odpověď zmiňuje — nelze v tomto sporu řešiti.

Čís. 10654.

Závodní a revírní rada při hornictví jest právnickou osobou.

Domáhati se zaplacení podílu zaměstnanců na čistém zisku přísluší jen revírní radě, jež jest též oprávněna uplatňovati všechny nároky, s výplatou tou související.

Předseda podnikové rady není povinen revírní radě náhradou ušlého zisku proto, že nesvolal schůzi pro stanovení podílu zaměstnanců na čistém zisku hned po valných hromadách důlních podniků.

Ustanovení třetího odstavce § 7 vl. nař. ze dne 23. března 1921, čís. 114 sb. z. a n., má na mysli schůzi pro stanovení podílu zaměstnanců na čistém zisku. V tom, že předseda podnikové rady vztahoval omylem předpis třetího odstavce § 7 nař. čís. 114/1921 na schůzi, jež se má konati podle § 3 čís. 2 téhož nař., nelze ještě spatřovati jeho zavinění.

(Rozh. ze dne 30. března 1931, Rv I 514/30.)

Revírní rady pro obvody báňských revírních úřadů v Mostě-Teplíci-Chomutově domáhaly se na žalovaném předsedovi podnikové rady uhelných společností náhrady, ježto podílové zisky byly revírním radám pozdě vyplaceny, an žalovaný svolal podnikové rady teprve v září 1928, ač tak měl učiniti již v červnu a červenci 1928. Žalovaný namítl jednak nedostatek aktivního oprávnění žalobkyň k žalobě, jednak vznesl námitky